

ਲਗਾਖਰ

ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਖਰ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਲਗਾਖਰ ਹਨ : (^ˆ), (^ˆ), (^ˆ)

(i) **ਬਿੰਦੀ (^ˆ)** : ਬਿੰਦੀ ਨਾਸਕੀ ਸਵਰ ਧੁਨੀ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਿੰਦੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਛੇ ਲਗਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :

ਲਗ	ਚਿੰਨ੍ਹ	ਲਗਾਖਰ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਾ ਰੂਪ	ਉਦਾਹਰਨਾਂ
ਕੰਨਾ	(^ˆ)	(^ˆ)	ਮਾਂ, ਕਾਂ
ਬਿਹਾਰੀ	(^ˆ)	(^ˆ)	ਮੀਂਹ, ਪੀਂਘ
ਲਾਂ	(^ˆ)	(^ˆ)	ਪੱਟ, ਗੱਦ
ਦੁਲਾਵਾਂ	(^ˆ)	(^ˆ)	ਕੈਂਚੀ, ਬੈਂਡ
ਹੋੜਾ	(^ˆ)	(^ˆ)	ਤੱਦ, ਹੱਦ
ਕਨੈੜਾ	(^ˆ)	(^ˆ)	ਪੌਡ, ਚੌਕ

(ii) **ਟਿੱਪੀ (^ˆ)** : ਟਿੱਪੀ ਵੀ ਨਾਸਕੀ ਸਵਰ ਧੁਨੀ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟਿੱਪੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਚਾਰ ਲਗਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :

ਲਗ	ਚਿੰਨ੍ਹ	ਲਗਾਖਰ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਾ ਰੂਪ	ਉਦਾਹਰਨਾਂ
ਮੁਕਤਾ	ਚਿੰਨ੍ਹ ਰਹਿਤ	(ਅੰ)	ਰੰਗ, ਕੰਧ
ਸਿਹਾਰੀ	(^ˆ)	(^ˆ)	ਪਿੰਡ, ਇਜਣ
ਐਕੜ	(^ˆ)	(^ˆ)	ਖੁੰਘ, ਸੁੰਡ
ਦੁਨੈਕੜ	(^ˆ)	(^ˆ)	ਰੁੰ, ਮੁੰਹ

(iii) **ਅੱਧਕ (^ˆ)** : ਇਹ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਬਲ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ। ਅੱਧਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅੱਖਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦੁਗਣੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਧੁਨੀ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਬਲ ਹੋਵੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ ਉੱਤੇ ਅੱਧਕ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਧਕ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਿੰਨ ਲਗਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :

ਲਗ	ਚਿੰਨ੍ਹ	ਲਗਾਖਰ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਾ ਰੂਪ	ਉਦਾਹਰਨਾਂ
ਮੁਕਤਾ	(ਚਿੰਨ੍ਹ ਰਹਿਤ)	(ਅੱ)	ਕੱਚਾ, ਤੱਤਾ
ਸਿਹਾਰੀ	(^ˆ)	(ਇੱ)	ਬਿੱਲੀ, ਡਿੱਘੀ
ਐਕੜ	(^ˆ)	(ਕੁੱ)	ਕੁੱਤਾ, ਮੁੱਕਾ

**INDIAN SCHOOL MUSCAT
MIDDLE SECTION
DEPARTMENT OF ENGLISH**

TENSES - WORKSHEET

(Simple present tense, present continuous tense, simple past tense, past continuous tense and simple future tense)

CLASS V: _____ Name: _____ ROLL NO: _____ DATE: _____

I. Fill in the blanks with the simple present tense form of the given verb in brackets.

1. Emily _____ delicious cakes. (make)
2. Rohan _____ at a supermarket. (work)
3. Indians _____ homes on many festivals. (decorate)
4. My little daughter _____ her dolls. (adore)

II. Rewrite the given sentences in their present continuous form.

- 1 The children take the sweets from the kitchen shelf.

2. Rahul receives an award on the children's day.

3. I walk five miles to keep myself fit.

4. The monkey swings on the branch.

III. Fill in the blanks with the simple past tense form of the given verb in brackets.

1. Mrs. Robert _____ the stray dogs often. (feed)
2. The cleaner _____ the trash in the dustbin. (empty)
3. The tailor _____ my pants by an inch. (lengthen)
4. She _____ her time in reading books. (spend)

IV. Rewrite the given sentences in their Past Continuous form.

1. John waited for the train to arrive.

2. We watched the solar eclipse last week.

3. The director made the film last year.

4. We listened to the cricket commentary all evening.

V. **Fill in the blanks with the simple future tense form of the given verb in brackets.**

1. I _____ build a hospital to the poor when I grow up. (build)

2. The cook _____ all the sandwiches in foil and pack them. (wrap)

3. We _____ a good salary and some previliges. (demand)

4. The police _____ the thief sooner or later. (catch)

VI. **Fill in the blanks with the correct form of the verb given in the brackets as directed.**

1. I _____ (listen) to the news. (past continuous)

2. The train to Delhi _____ (leave) from platform number three.
(present continuous))

3. Rita _____ (give) a dance performance this evening. (simple future)

4. We _____ (attend) her performance. (simple past)

5. I _____ (begin) to understand the present continuous tense. (simple past)

VII. **Change the tense of the verbs given in the brackets as directed and rewrite the sentences.**

1. He was distributing newspapers to the entire neighbourhood. (change to simple present)

2 . We will visit our cousins during holidays. (change to simple past)

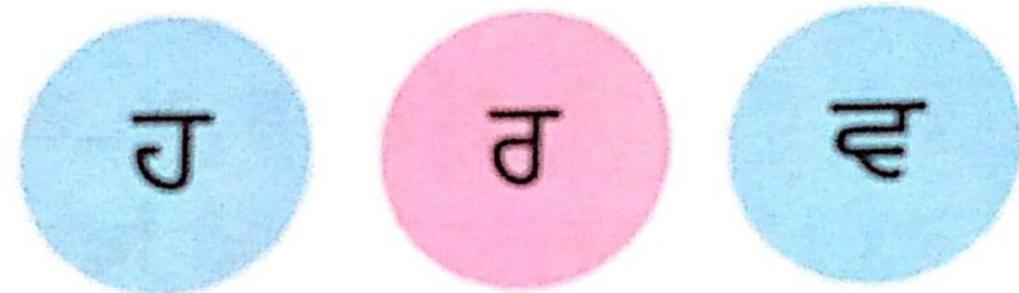
3. I am going to the gym on Saturday. (change to simple future)

4. My teacher gives homework everyday. (change to present continuous)

5. I am typing a letter to my best friend. (change to past continuous)

ਦੁੱਤ ਅੱਖਰ

ਪੈਰ 'ਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਅੱਖਰ : ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਤਿੰਨ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅੱਖਰ ਦੇ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਤ ਅੱਖਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਖਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ :

ਹ ਦੀ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਬਣੇ ਸ਼ਬਦ : ਪੜ੍ਹਾਈ, ਜੜ੍ਹ, ਹੜ੍ਹ

ਰ ਦੀ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਬਣੇ ਸ਼ਬਦ : ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ

ਵ ਦੀ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਬਣੇ ਸ਼ਬਦ : ਸ੍ਰੀਮਾਣ, ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਵਾਸ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਵ ਅੱਖਰ ਦੀ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹੁਣ ਪੂਰਨ ਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ— ਸਵੈ-ਮਾਣ, ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਆਦਿ।

CHEMISTRY CLASS VI Bridge course

soluble substances -the materials that get dissolved in water are called soluble substance
example:- suger, salt, lemon juice.

Insoluble substances -the materials that do not get dissolved in water are called insoluble substance
example:- sand , stone , pebbles

floating – the materials which are lighter than water ,having less density float in water
example :- oil , paper, feather.

sinking – the materials which are heavier than water ,having more density sink in water
example:-coins,pebbles, sand.

Evaporation :- the process by which liquid changes into gas on heating is called evaporation.

Condensation :-the process by which gas changes into liquid on cooling is called condensation.